

hromadyan Ukrainy / N. Rotar // Naukovi zapysky / Kurasyv's'ki chytannya – 2005. – K. : Instytut politychnykh i etnonatsional'nykh doslidzhen' im. I.F. Kurasa NAN Ukrainy, 2006. – Vyp.30. – Kn.1. – S. 350–359.

5. Politolohichnyy entsyklopedychnyy slovnyk / Upor. V.P. Horbatenko; Za red. Yu.S. Shemchushenka, V.D. Babkina, V.P. Horbatenka. – 2-e vyd., dop. i pererob. – K. : Heneza, 2004. – 736 s.

6. Osnovy demokratiyi: Pidruchnyk dlya studentiv vyshchyykh navchal'nykh zakladiv / Za zah. red. A.F. Kolodiy. Tretye vydannya, onovlene i dopovnene. – L'viv: Astrolyabiya, 2009. – 832 s.

7. Burdyak V.I., Rotar N.Yu. Politychna kul'tura krainy Yevropy v konteksti intehratsiynykh protsesiv. Monohrafiya / V.I. Burdyak, N.Yu. Rotar. – Chernivtsi: Ruta, 2004. – 328 s.

8. Bortnikov V. Politychna uchast', politychna aktyvnist', politychna diyal'nist', politychna povedinka: spil'ne ta osoblyve / V. Bortnikov // Ukrainy's'ka natsional'na ideya: realiyi ta perspektyvy rozvytku. – L'viv, 2007. – №19. – S. 49–56.

9. Bortnikov V.I. Politychna uchast' i demokratiya : ukraiyin's'ki realiyi. Monohrafiya / V.I. Bortnikov. – Luts'k: RVV "Vezha" Volyns'koho derzhavnogo universytetu imeni Lesi Ukrainky, 2007. – 524 s.

10. Naumkina S.M. Efektyvna molodizhna polityka yak vazhlyva umova sotsial'nykh zmin ta innovatsiynykh peretvoren' v suspil'stvi: Materialy Vseukraiyin's'koyi naukovy–praktychnoyi konferentsiyi "Molod' v yevrointehratsiynykh prahnennyakh Ukrainy". – Ivano–Frankivs'k, 2014. – S. 95–98.

Kavilin A. A., post-graduate, student of the Department of Political Science, National University of Carpathian Stefaniak (Ukraine, Ivano–Frankivsk), diplometals@gmail.com

Political participation of Ukrainian young people as an important condition for social changes in the society

The article deals with the study of transformation processes that occurred in the social and political sphere of Ukrainian state and statement of these processes influence that lead to significant changes in the society political structure, i. e. they change the ideological system, social and political institutions, relationships, and principles of political life. The essence of the young people's political participation that belongs to the pressing social problems is considered.

Keywords: political participation, institutionalization, socialization, political values, political choice.

Кавилин А. А., соискатель кафедры политологии, Прикарпатский национальный университет им. Василия Стефаняка (Украина, Ивано–Франковск), diplometals@gmail.com

Политическое участие украинской молодежи, как важное условие социальных изменений в обществе

Исследуются трансформационные процессы, которые произошли в социально–политической сфере украинского государства, а также утверждается о влиянии этих процессов, что приводит к существенным преобразованиям в политической структуре общества, а именно меняет идеологическую систему, общественно–политические институты, отношения, принципы политической жизни. Рассматривается сущность политического участия молодежи, принадлежащей к актуальным проблемам общества.

Ключевые слова: политическое участие, институционализация, социализация, политические ценности, политический выбор.

* * *

УДК 342.553:070.449.7

Шотурма Н. В.

аспірантка кафедри політології, Прикарпатський національний університет ім. Василя Стефаняка (Україна, Івано–Франківськ), shotyurma@bigmir.net, media@pu.if.ua

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОСТУПУ ДО ПУБЛІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ В МІСЦЕВИХ ОРГАНАХ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ

Розглянуто діяльність місцевих органів виконавчої влади у забезпеченні доступу до публічної інформації в реалізації державної інформаційної політики. Здійснено вивчення практики діяльності місцевих органів виконавчої влади з виконання Закону України "Про доступ до публічної інформації" та висвітлення проблемних питань, які виникли у процесі імплементації.

Ключові слова: публічна інформація, доступ громадян до публічної інформації, місцеві органи виконавчої влади, державна інформаційна політика.

У демократичному суспільстві, де панує принцип відкритості та прозорості функціонування органів державної влади, забезпечується реалізація прав громадянина на інформацію, повинні існувати інститути громадського контролю за їхньою діяльністю, що значно зменшує можливість зловживань та порушень. Основою нового зразка управління в Україні повинна стати орієнтація на співпрацю з громадянами та їх активна участь в управлінських процесах. Це можна виконати при умові достатньої поінформованості про роботу органів державної влади та фактичний вплив на прийняття їх рішень. Слід звернути увагу на думку В. М. Сердюка [10, с. 21–27], який наголошує, що на даний час публічна інформація набуває ознак стратегічного ресурсу розвитку держави та суспільства, а також технологічного, соціально–економічного та культурного розвитку. Забезпечення права громадян на доступ до публічної інформації про діяльність місцевих органів влади є надзвичайно важливою складовою усієї системи державного управління. Саме прийняття Закону "Про доступ до публічної інформації" (Закон України) [3] у 2011 році, який визнаний експертами одним із кращих у світі, по суті стало зразу значним демократичним досягненням. Однак за час, що минув після набуття чинності Закону, достатньо малий відсоток громадян України скористалися своїм правом надіслати запит на інформацію до влади. Незважаючи на те, частина органів виконавчої влади вже зуміли в деякій мірі порушити ухвалений Закон. Тому бачимо, що від ефективної та професійної організації доступу до публічної інформації залежить довіра громадян до влади, і саме необхідно наблизити до потреб громадян діяльність органів влади.

До проблеми забезпечення доступу до публічної інформації зверталось чимало українських вчених. Серед яких можна виділити таких як І. Арістова, В. Андрусів, О. Вашук, О. Винников, В. Гарбар, Р. Головенко, О. Демкова, Р. Денісова, Н. Зубар, Г. Красноступ, О. Кормілецький, М. Лациба, О. Нестеренко, І. Розкладай, В. Сердюк, О. Северин, О. Солонгай, О. Твердохліб, В. Таран, О. Хмара та ін.

Проте дослідження науковців торкалися здебільшого роз'яснень норм Закону і не відображають практики діяльності місцевих органів виконавчої влади України щодо належного та беззаперечного виконання.

Метою статті є вивчення практики діяльності місцевих органів виконавчої влади з виконання Закону України "Про доступ до публічної інформації" та висвітлення їх проблемних питань.

13 січня 2011 року Верховною Радою України був прийнятий Закон "Про доступ до публічної інформації", де вперше було подано визначення "публічна інформація", гарантії, принципи її забезпечення одночасно з прийняттям нової редакції Закону "Про інформацію" [2]. Питання забезпечення доступу до публічної інформації, як на державному, так і на міжнародному рівні виникли в країнах стійкої демократії тільки наприкінці ХХ століття. Саме тоді концепція (наголос) змістилася зі "свободи інформації" в напрямку вимоги зобов'язання держави забезпечувати доступ до інформації, розпорядником якої вона є.

Основа права на доступ до інформації закріплена в ст.34 Конституції України [1], де кожен має право

вільно зберігати, використовувати та поширювати інформацію. Ця норма Конституції України базується на положеннях Загальної декларації ООН з прав людини, ухвалені Генеральною Асамблеєю ООН 10 грудня 1948 року (Док.ООН/PES/217 А). У статті 19 Міжнародного пакту про громадянські та політичні права 1966 р. наголошується, що процес реалізації права на інформацію має бути відповідальним, заснованим на повазі до прав інших осіб і інтересів держави та суспільства. Дана теза розкривається у статті 10 Європейської конвенції про захист прав і основоположних свобод 1950 р. Одночасно, в Рекомендації Ради Європи “Про захист даних і свободу інформації” (Recommendation 1037 (1986) сказано, що інформаційні права, зафіксовані в Конвенції, повинні тлумачитися достатньо широко, враховуючи свободу пошуку інформації, обов’язок влади забезпечувати доступність та прозорість інформації суспільного значення (з врахуванням відповідних обмежень).

Процедура доступу до інформації саме в законодавчій площині має доволі давню історію в країнах з розвинутою демократією, а механізми, на основі яких забезпечується право громадянина на відкриті та неупереджену інформацію в усіх сферах життя, діють в цих країнах століття. Наприклад, у Швеції в 1766 році був прийнятий Закон про свободу преси, у Франції Декларація прав людини і громадянина у 1789 р. Вже у ХХ ст. закони, які спрямовані на захист свободи інформації та права на доступ до публічної інформації, діють в більшості Європейських країн таких, як Естонія, Чехія, Латвія, Великобританія, Словаччина, Болгарія, Словенія, Угорщина тощо.

Закон України “Про доступ до публічної інформації” встановив два рівні доступу до публічної інформації – активний і пасивний. Відмінність у цих способах полягає в ініціаторі організації доступу та обов’язку самої інформації. Пасивний доступ забезпечує відповідний розпорядник публічної інформації шляхом її оприлюднення. Активний доступ передбачає безпосереднє звернення особи чи групи осіб до розпорядника інформації за необхідною інформацією шляхом подання відповідного запиту. Тому наша увага буде зосереджена на тому, як місцеві органи виконавчої влади реорганізують свою роботу та налагоджують канали зв’язку з громадськістю для забезпечення доступу до публічної інформації, розпорядниками якої вони є, а також, з якими проблемами вони стикаються в роботі.

Відповідно до пункту першого ст.14 Закону місцеві органи виконавчої влади зобов’язані оприлюднювати інформацію про свою діяльність та прийняті рішення; систематично вести облік документів, що знаходяться в їхньому володінні; вести облік запитів на інформацію; визначати спеціальні місця для роботи запитувачів з документами чи їх копіями, а також надавати право запитувачам робити виписки з них, фотографувати, копіювати, сканувати їх, записувати на будь-які носії інформації тощо; мати спеціальні структурні підрозділи або призначати відповідальних осіб для забезпечення доступу запитувачів до інформації; надавати достовірну, точну та повну інформацію, а також у разі потреби перевіряти правильність та об’єктивність наданої інформації.

У статті 15 встановлено перелік відомостей, які підлягають обов’язковому оприлюдненню розпорядником. А саме, інформацію про свою діяльність: організаційну структуру, місцезнаходження, повноваження, структуру, службові номери, адреси електронної пошти, розклад роботи, графік прийому громадян, обсяг та механізми витрачання бюджетних коштів тощо. Варто зауважити, що серед іншого необхідно оприлюднювати і нормативно-правові акти, акти індивідуальної дії (крім внутрішньоорганізаційних) в термін не більше п’яти робочих днів з дня затвердження документа. Щодо проектів рішень, які підлягають громадському обговоренню – не пізніше двадцяти робочих днів до дати їх розгляду.

Враховуючи роль інформаційних технологій у взаєминах громадськості та місцевих органів виконавчої влади, вагомим виступає забезпечення інформаційної наповнюваності на офіційного веб-сайту в мережі Інтернет. Це саме той ресурс, котрий максимально має бути задіяний при оприлюдненні інформації. Також мають можливість використовуватись офіційні друковані органи (бюлетені, газети і т.п.) місцевого органу виконавчої влади. Безумовно, що чим більше інформації буде оприлюднено, тим менше запитів на інформацію буде надходити, тобто буде зникати потреба у його надсиланні. Це відповідно зменшить навантаження на орган влади. Отже, невідкладною вимогою є регламентація порядку роботи офіційного веб-сайту органу влади. Неминучим є прийняття або внесення змін до порядків, положень, які встановлюють функціонування офіційного веб-сайту (визначення відповідальних осіб, порядок моніторингу, зв’язки між структурними підрозділами). Тобто, вагомим є окреслення схем створення та розміщення інформації, хто і як передає її для оприлюднення.

Державний комітет телебачення і радіомовлення України здійснив моніторинг контенту 24 офіційних веб-сайтів місцевих органів виконавчої влади [7]. Водночас офіційний веб-сайт Луганської обласної державної адміністрації станом на 15.12.2014 не працює. Крім того, моніторинг інформаційного наповнення офіційних веб-сайтів Ради міністрів Автономної Республіки Крим та Севастопольської міської державної адміністрації не здійснювався, оскільки зазначені суб’єкти владних повноважень розташовані на тимчасово окупованій території.

За результатами проведеного моніторингу маємо змогу виділити певні характерні особливості та недоліки. Насамперед, спостерігається очевидне сповільнення позитивної динаміки показників прозорості. Найкращими стали офіційні веб-сайти Запорізької та Сумської обласних державних адміністрацій. Зростаючу динаміку інформаційної наповненості можна відзначити Івано-Франківську ОДА. Але водночас, є і деякі зауваження до веб-сайтів органів виконавчої влади, а саме:

– відсутність або існування не в повному обсязі інформації, яка є обов’язковою та фіксується нормативно-правовими актами;

– невідповідне розміщення інформації або оприлюднення без вказування дати, що не дає можливості з'ясувати рівень їх актуальності;

– розміщення матеріалів нелогічно, через що нівелюється поняття доступності та простоти інформації;

– недосконалість або неадекватність роботи пошукової системи.

Системи обліку публічної інформації, які мали бути створені на виконання Указу Президента від 5 травня 2011 р. №574 “Питання забезпечення органами виконавчої влади доступу до публічної інформації” [4] та постановою Кабінету Міністрів України від 21 листопада 2011 р. №1277 “Питання системи обліку публічної інформації” [5] перебувають на початковому рівні, існують не на всіх веб-сайтах, деякі оприлюднені системи обліку оновлюються нерегулярно або містять інформацію тільки про частину документів. В деякій мірі це зумовлено браком належного фінансування органів влади. Тим часом, нівелювання норми щодо створення та оприлюднення системи обліку публічної інформації докорінно послаблює право громадян на отримання офіційної інформації та перешкоджає становленню практики підзвітності органів влади перед громадськістю. Один із провідних вітчизняних експертів у галузі інформаційної політики Олександр Винников [9] рекомендує створити централізовану електронну систему обліку публічної інформації, яка разом з уже функціонуючим Єдиним державним реєстром нормативно-правових актів сформує єдину, уніфіковану та автоматизовану систему інформаційно-довідникового забезпечення доступу спільноти до офіційної інформації. Варто додати, що необхідно також здійснювати регулярний випуск довідників та бюлетенів публічної інформації, як це здійснюється у Канаді, де щорічно розсилається по громадських бібліотеках та поштових відділеннях Довідник доступу до публічної інформації та документів державних органів.

На окремих веб-сайтах немає адреси електронної пошти керівників органів та їх заступників, не оприлюднені базові функції структурних підрозділів, правила внутрішнього трудового розпорядку, порядок та умови проходження конкурсу на заміщення вакантних посад тощо.

Активний вид доступу до публічної інформації полягає в обов'язку органу влади надавати відповідь на запит від особи або групи осіб. Згідно ст.19 Закону України, запит на інформацію – це прохання особи до розпорядника інформації надати публічну інформацію, що знаходиться у його володінні. Варто зауважити, що це не стосується інформації, яка ще є створена і може бути отримана шляхом узагальнення, аналітичної обробки даних. Постановою Уряду [6] затверджено форми та порядок, яким змодельовано якнайбільш спрощену процедуру подання запиту поштою, електронною поштою (нова форма подання), телефоном або факсом. Термін надання відповіді не пізніше п'яти днів. А також розпорядник інформації має можливість використати процедуру продовження строку розгляду запиту на інформацію до 20 робочих днів з повідомленням та обґрунтуванням такої процедури

запитувача письмово, але не пізніше п'яти робочих днів з моменту надходження запиту.

Центром Політичних студій та Аналітики було здійснено Моніторинг відкритості органів місцевої влади в частині надання публічної інформації на запити (відповідно до вимог Закону України “Про доступ до публічної інформації”) [8]. Критеріями оцінки якості надання інформації у відповідь були повнота відповіді на запит, вчасність її надання, доступність (лаконічність) та зручність, тобто присутність необхідної інформації для надсилання запитів на офіційному сайті органу влади. Моніторинг здійснювався протягом вересня 2012 – серпня 2014 років, дає змогу порівняти дані двох років. За результатами моніторингу можна констатувати, що рівень відкритості знизився у порівнянні з подібним періодом 2012–2013 років. Середній рівень відкритості місцевих органів виконавчої влади впав на 2%, тобто в частині надання публічної інформації на запит був вищий протягом 2012–2013 рр., ніж в аналогічний період часу 2013–2014 рр.

Таблиця

Моніторинг відкритості обласних державних адміністрацій

Критерії оцінки якості надання інформації	вересень 2012 – серпень 2013	вересень 2013 – серпень 2014
Надання відповідей на запит	92% – надають відповіді 8% – ігнорують запити	87% – надають відповіді 13% – ігнорують запити
Повнота надання інформації	55% – в повному обсязі надають інформацію 45% – не в повному обсязі надають інформацію	53% – в повному обсязі надають інформацію 47% – не в повному обсязі надають інформацію
Вчасність надання відповідей на запит	–	85% – 5-ти денний термін 15% – більше 5-ти днів
Рівень відкритості	79%	77%

Найвідкритішими обласними державними адміністраціями є Тернопільська (I), Одеська (II), Хмельницька (III). Порівнюючи результати попереднього року, всі вони підвищили свій результат та подолали бар'єр “цілком відкриті”. Та на жаль, лідер минулого року, Сумська ОДА, яка мала дуже високий рівень відкритості 99,6%, протягом минулих 12 місяців перестала бути лідером, але опинилась на рівні “недостатньо відкриті”.

Отже, з якими проблемами стикаються місцеві органи виконавчої влади.

1. Надання відповідей на запит на інформацію. Головною проблемою при наданні відповідей на запит на інформацію є те, що як такі не надаються. Тобто, розпорядники ігнорують частину інформаційних запитів, які до них надходять. Тому необхідно уважно слідкувати за каналами надходження, перевіряти чи достовірні контакти надсилання, які вказані. Положення частини другої ст.6 Закону України “Про доступ до публічної інформації” щодо вимог до обмеження доступу, а саме принцип “трискладового тесту” надзвичайно мало використовується на практиці, що викликає до необґрунтованих відмов у наданні інформації запитувачам.

2. Повнота надання відповідей на запит. Серед найпоширеніших порушень розпорядниками є надання відповідей на інформаційний запит не в повному обсязі. Вирішальним є те, що дуже рідко трапляються випадки,

коли у відповіді на запит зустрічається вмотивоване пояснення відмови у наданні тієї чи іншої інформації. Найчастіше у відповіді надається інформація на частину питань, а про ті проблеми, які залишилися без задоволення, навіть не згадується. Неправомірні відмови у наданні можна пояснити тим, що державні службовці не знають, що публічна інформація належить до службової, або ж має статус конфіденційної або таємної. Існує також вільне тлумачення норм при формуванні службової інформації, зокрема в частині складання переліків службової інформації, які зазвичай не відповідають Закону і включають категорії відомостей, що не можуть бути зарахованими до службової інформації. Відповідно до Закону України “Про доступ до публічної інформації” за режимом доступу інформація поділяється на відкриту та інформацію з обмеженим доступом. Законом є чітко сформульовано, що до інформації з обмеженим доступом не належать відомості, які подаються у декларації про майно, доходи, витрати і зобов’язання фінансового характеру.

Якщо в запиті вимагається інформація, яка знаходиться в іншого розпорядника, або взагалі не належить до публічної, а по факту є зверненням, то про це необхідно повідомити запитувача, вказавши причини ненадання запитуваної ним інформації.

3. Строки надання відповідей на запит. Не всі місцеві органи виконавчої влади надають відповіді у відведений п’ятиденний термін з урахуванням способу її отримання (поштою чи e-mail). Якщо відтермінування у наданні відповіді відбувається, то переважно надходить на шостий день, набагато рідше на сьомий. Якщо відповідь на запит надсилається звичайною поштою, тоді вчасність визначається по вихідній даті, вказаній на офіційному бланку листа; коли відповідь на запит надсилається електронною поштою – за датою надходження її на електронну скриньку, оскільки надходить миттєво. Тому затримка у відправленні вже готової вчасно відповіді є необгрунтованою.

Визнання та встановлення гарантій права на інформацію в місцевих органах виконавчої влади у державі відображають рівень дотримання нею вимог міжнародних принципів та стандартів прав людини, розвитку й утвердження демократичних і правових цінностей.

Без належного забезпечення інформаційних свобод людини й громадянина участь України у глобальному інформаційному суспільстві як важливій передумові соціального та індивідуального розвитку неможлива.

Доведено, що у цьому контексті важливе не лише прогресивне інформаційне законодавство як таке, але й спроможність держави забезпечити його реалізацію й, зокрема, – поширення електронної інформації із доступом до неї мас населення за допомогою інформаційних та інформаційно-комунікаційних технологій (особливо Інтернет-технологій), покликаних задовольняти зростаючі інформаційні потреби суспільства та окремих його груп і верств.

Подальші наукові розвідки будуть спрямовані на розробку рекомендацій чергової імплементації механізмів забезпечення інформаційної відкритості та прозорості місцевих органів виконавчої влади, а також

посилення їх виконання у місцевих органах виконавчої влади.

Список використаних джерел

1. Конституція України від 28.06.1996 р. №254к/96-ВР [Електронний ресурс] // Законодавство України [сайт]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
2. Закон України “Про інформацію” від 02.10.1992 р. №2657-ХІІ [Електронний ресурс] // Законодавство України [сайт]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>.
3. Закон України “Про доступ до публічної інформації” від 13.01.2011 р. №2939-VI [Електронний ресурс] // Законодавство України [сайт]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>.
4. Питання забезпечення органами виконавчої влади доступу до публічної інформації: Указ Президента України від 5 травня 2011 р. №547 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/documents/13541.html>.
5. Питання системи обліку публічної інформації: Постанова Кабінету Міністрів України від 21 листоп. 2011 р. №1277 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article%3fshowHidden=1&art_id=244859044&cat_id=244394482
6. Питання виконання Закону України “Про доступ до публічної інформації” в Секретаріаті Кабінету Міністрів України, центральних та місцевих органах виконавчої влади: Постанова Кабінету Міністрів України від 25 травня 2011 р. №583 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/583-2011-%D0%BF>
7. Аналітична довідка за результатами проведеного моніторингу інформаційного наповнення офіційних веб-сайтів органів виконавчої влади у другому півріччі 2014 року [Електронний ресурс] / Державний комітет телебачення та радіомовлення. – Режим доступу: http://comin.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=117272&cat_id=112507
8. Моніторинг відкритості органів місцевої влади в частині надання публічної інформації на запити (відповідно до вимог Закону України “Про доступ до публічної інформації”) [Електронний ресурс] / Центр політичних студій та аналітики. – Режим доступу: [http://cpsa.org.ua/novyny/orhany-vlady-staly-zakrytishymy-protayahom-mynuloho-roku-rezultaty-doslidzhennya/](http://cpsa.org.ua/novyny/orhany-vlady-staly-zakrytishymy-protayahom-mynuloho-roku-rezultaty-doslidzhennya/http://cpsa.org.ua/novyny/orhany-vlady-staly-zakrytishymy-protayahom-mynuloho-roku-rezultaty-doslidzhennya/)
9. Винников О. Ю. Законодавчі стандарти інформаційної відкритості державних органів в Україні [Електронний ресурс] / О. Ю. Винников. – Режим доступу: <http://www.ucipr.org.ua/modules.php?op=modload&name=News&file=article&sid=4543&mode=thread&order=0&thold=0>
10. Сердюк В. Еволюція функцій держави в процесі розвитку суспільства / В. Сердюк // Юрид. Україна. – №12. – С. 21–27.

References

1. Konstytutsiya Ukrayiny vid 28.06.1996 r. №254k/96-VR [Elektronnyy resurs] // Zakonodavstvo Ukrayiny [sayt]. – Rezhym dostupu: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
2. Zakon Ukrayiny “Pro informatsiyu” vid 02.10.1992 r. №2657-XII [Elektronnyy resurs] // Zakonodavstvo Ukrayiny [sayt]. – Rezhym dostupu: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>.
3. Zakon Ukrayiny “Pro dostup do publichnoyi informatsiyi” vid 13.01.2011 r. №2939-VI [Elektronnyy resurs] // Zakonodavstvo Ukrayiny [sayt]. – Rezhym dostupu: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>.
4. Pytannya zabezpechennya orhanamy vykonavchoyi vlady dostupu do publichnoyi informatsiyi: Ukaz Prezydenta Ukrayiny vid 5 travnya 2011 r. №547 [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.president.gov.ua/documents/13541.html>.
5. Pytannya systemy obliku publichnoyi informatsiyi: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrayiny vid 21 lystop. 2011 r. №1277 [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article%3fshowHidden=1&art_id=244859044&cat_id=244394482
6. Pytannya vykonannya Zakonu Ukrayiny “Pro dostup do publichnoyi informatsiyi” v Sekretariati Kabinetu Ministriv Ukrayiny,

tsentral'nykh ta mistsevykh orhanakh vykonavchoyi vlady: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 25 travnya 2011 r. №583 [Elektronnyy resurs]. – Rezhyim dostupu: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/583-2011-%D0%BF>

7. Analytychna dovidka za rezul'tatamy provedenoho monitorynhu informatsiynoho napovnennya ofitsiynykh veb-saytiv orhaniv vykonavchoyi vlady u druhomu pivrichchi 2014 roku [Elektronnyy resurs] / Derzhavnyy komitet telebachennya ta radiomovlennya. – Rezhyim dostupu: http://comin.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=117272&cat_id=112507

8. Monitorynh vidkrytosti orhaniv mistsevoyi vlady v chastyni nadannya publichnoyi informatsiyi na zapyty (vidpovidno do vymoh Zakonu Ukrainy "Pro dostup do publichnoyi informatsiyi") [Elektronnyy resurs] / Tsentr politychnykh studiy ta analytyky. – Rezhyim dostupu: <http://cpsa.org.ua/novyny/orhany-vlady-staly-zakrytishymy-protyahom-mynuloho-roku-rezultaty-doslidzhennya/http://cpsa.org.ua/novyny/orhany-vlady-staly-zakrytishymy-protyahom-mynuloho-roku-rezultaty-doslidzhennya/>

9. Vynnykov O. Yu. Zakonodavchi standarty informatsiynoyi vidkrytosti derzhavnykh orhaniv v Ukraini [Elektronnyy resurs] / O. Yu. Vynnykov. – Rezhyim dostupu: <http://www.ucipr.org.ua/modules.php?op=modload&name=News&file=article&sid=4543&mode=thread&order=0&thold=0>

10. Serdyuk V. Evolyutsiya funktsiy derzhavy v protseisi rozvytku suspil'stva / V. Serdyuk // Yuryd. Ukraina. – №12. – S. 21–27.

Shoturma N. V., graduate student of department of Political Science of The Vasyl Stefanyk Precarpathian National University (Ukraine, Ivano-Frankivsk), shoturma@bigmir.net, media@pu.if.ua.

Providing access to public information in the local authorities

The article examines the activities of local authorities in providing access to public information in the implementation of state information policy. The practices of local authorities to implement the Law of Ukraine "On Access to Public Information" studied and highlighted the issues that emerge during implementation.

Keywords: public information, access to public information, local authorities, state information policy.

Шотурма Н. В., аспирантка кафедри політології, Прикарпатський національний університет ім. Василя Стефаника (Україна, Івано-Франківськ), shoturma@bigmir.net, media@pu.if.ua.

Обеспечение доступа к публичной информации в местных органах исполнительной власти

Рассмотрена деятельность местных органов исполнительной власти в обеспечении доступа к публичной информации в реализации государственной информационной политики. Осуществлено изучение практики деятельности местных органов исполнительной власти по выполнению Закона Украины "О доступе к публичной информации" и освещению проблемных вопросов, которые возникли в процессе осуществления.

Ключевые слова: публичная информация, доступ граждан к публичной информации, местные органы исполнительной власти, государственная информационная политика.

* * *

УДК 316.351+323.1(477.61/62)(045)

Красносілецький Д. П.
кандидат історичних наук,
доцент кафедри суспільних дисциплін,
Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія
(Україна, Хмельницький), GOLDEN_24@ukr.net

ФЕНОМЕН УКРАЇНІЗАЦІЇ Мешканців ДОНБАСУ ЯК ФАКТОР НАЦІОНАЛЬНОЇ КОНСОЛІДАЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Висвітлено питання генези, сучасного стану та перспектив проведення українізації між мешканцями Донбасу. Цей регіон є домінуючою політичною й економічною життя всієї Української держави. Подвійна ідентифікація у ньому громадян не можлива, оскільки російська має прояви боротьби за гегемонію. Українізація мешканців Донбасу здатна протистояти русифікації і вплинути на згорання цих процесів. Для цього державна влада має взяти низку заходів, що сприяють національним інтересам України. Громадяни України мають відчутти самоповагу до себе і держави. Все це лежить в основі елементів дослідження. Наукова стаття побудована з використанням методів моделювання, індукції і дедукції, конфліктно-дискусивного аналізу, витоків якого знаходяться в діалектичному методі.

Констатовано, що українізація відчутно впливає на процеси консолідації у нашому суспільстві, а також слугує інструментарієм до формування умов національної інформаційної безпеки, що вкрай є необхідним для об'єктивного розвитку нашої держави. Прагнення мешканців Донбасу долучитися до українізації здатне сприяти її стрімкому розвитку в інших регіонах України.

Ключові слова: українізація, мовне питання, українська мова, культура, ідентичність, Донбас, Україна.

Питання українізації, яке тісно пов'язане з мовною політикою та українською культурою в реаліях багатонаціональної України, вже доволі довгий час бентежить суспільну думку і є предметом політичних роздорів і спекуляцій. Особливо це стосується Донбасу. В контексті інформаційної російсько-української війни, політика українізації потребує наукового осмислення. В таких умовах, науковці та певні громадсько-політичні діячі змушені міркувати над вирішенням цієї наболілої і заполітизованої проблеми.

Чимало вітчизняних дослідників досліджували питання мови і культури як чинник національної ідентичності соціально-політичної складової Української республіки. З-поміж них І. Кононов, І. Кресіна, Н. Пашина, С. Кисельов, А. Сальникова, Л. Нагорна, П. Толочко, М. Розумний, С. Грабовський, Г. Півторак, Н. Паніна, В. Шишкін, В. Пасічник, С. Савойська, Л. Літценберг, О. Саєнко, А. Кургузов, О. Стегній, М. Ларченко, О. Вишняк. Але проблема українізації висвітлена фрагментарно, потребує подальших досліджень.

Мета статті полягає в дослідженні проблеми українізації щодо мешканців Донбасу та пошуку консенсусних рішень на шляху до її вирішення в умовах потенційних тенденцій сепаратизму.

Особливе місце у розв'язанні ймовірних проблем етнічно-культурної різноманітності українського суспільства займає Донбас, який навздогін за Кримом, охоплюють дискримінаційні процеси, що унеможлиблює опанування української мови, ознайомлення з українською культурою, історією, традиціями і жити в духовному просторі, якщо є таке бажання. Цьому завдячує не тільки одвічне прагнення Росії володіти українськими землями, але й знищити елемент європеїзації українців [10, с. 31].

У серпні 2014 р. у Києві відбулося засідання експертів та громадських діячів, на якому обговорювалася альтернатива національної політики Донбасу після закінчення бойових дій. Політолог В. Карасьов проявив себе як прихильник українізації. Політтехнолог В. Бала заперечив українізацію, схиляючись лише до патріотизму. Філософ і культуролог О. Панич наполіг на існуванні російського компоненту української ідентичності, що, на його думку, має зміцнити українську політичну націю і позбавити спекуляцій щодо охорони прав росіян в Україні [1]. Культурологи І. Магрицька, В. Скуратівський скептичні щодо українізації Донбасу через сильні позиції нового варіанту російського націоналізму [6, с. 64–65].

Пропонувалися і пропонуються різні бачення майбутнього Донбасу. Представники першого з них ведуть мову про єдину і неділиму Україну, складовою якої є Донбас, де мешкають переважно етнічні українці.

Другий табір сходиться на думці, що збереження територіальної цілісності держави – це аксіома відповідальної вітчизняної політики. А курс на